

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopi si se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57. Naročnina znaša: Za celo leto K 24— za pol leta „ 12— za tri mesece „ 6— Za nedeljsko izdajo za celo leto 5-20 za pol leta 2-60

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov „ mm po 20 vln.

Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 5— vsaka nadaljna vrsta „ 2—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev

Oglase sprejema inšerlatni oddelk „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo v prvi listi. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu. Uprava in inšerlatni oddelk se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštoupravilnični račun št. 841.652.

Ruske izgube na črti ob Nidi, Dunajcu in Biali. — Položaj pred Varšavo

Boji v Karpatih. — Rusi v Bukovini. —

Papež zapustil Vatikan?

Položaj na severu.

DUNAJ, 14. (Cenzurirano). Na južnem Poljskem, ob Nidi in v Galiciji se zdi, da je nastal v bojih majhen premor.

V ozemlju zapadno od Kielca in dalje proti severu na vzhodnem bregu Pillice se pripravljajo nove sovražne akcije.

Ruske izgube ob Nidi in na črti Dunajec — Biala se od srede meseca decembra sem cenijo na 30.000 mrtvih in ranjenih. — (Tagespost).

AMSTERDAM, 14. (Cenz.) »Nieuw Rotterdamse Courant« poročajo iz Londona 11. t. m., da se angleškim listom sledeče brzojavlja iz Petrograda:

V preteklem tednu se je omejevala nemška ofenziva na Poljskem na ozek prostor kakih desetih angleških milj v ozemlju nekako tridesetih milj zapadno od Varšave. Ta bojna črta gre po desnem bregu Rawke, med vasjo Mozeli, dve milj južno od Bolimowega, in Sucho, vasjo, ki je za polovico bližje Bolimowemu nego Suchaczewemu. Nemci imajo tu dva armadna zbora, katerih eden se nahaja v rezervi, ko stoji drugi v bojni črti. Namestili so tu tudi veliko število težkih topov. Nemski prekopi se na desnem bregu raztezajo v dolgotni nekaj milj vzporedno z reko. Na nekaterih mestih vodijo nemški prekopi po eni strani vasi, po drugi strani pa ruski. V tem ozemlju so tudi bolimowski gozdovi. Misli se, da Nemci zastavljajo vse svoje moči, da bi zavzeli te gozdove. Kakor se zdi, upajo Nemci, da predro ruske črte, če se jim le posreči zavzeti te gozdove. V okolici Bolimowega so bile razne postojanke pridobljene, izgubljene in zopet osvojene.

LONDON, 14. (Cenz.) Včeraj popoldne izdana številka »Times« priobčuje dalje poročila svojega vojnega poročevalca z vzhodnega bojišča. Poročilo je datirano 8. t. m. iz Varšave. Poročevalec slika najprej obširno boje zadnjih dni in potem izraža mnenje, da Nemci svoj glavni napad na Varšavo usmerijo s severa. Od zapada dovažajo Nemci veliko vojnega materiala in čet proti Lodžu. Od tamkaj jim je po izbornem oporišču, ki ga imajo v Lodžu, lahko mogoče vzdrževati izborno delujočo nadobavo. Ob Bzuri so zelo močno utrdili svoje postojanke. Napadi pa so zadnje dni oslabili. Vzrok je zimsko vreme. Snežilo je strahovito in sneži še. Snežno vreme in mraz ne mučita hudo samo nemških čet, temveč tudi ruski vojniki trpe hudo po vremenskih nezgodah. Ceste in poti so skoraj neprehodne. Čuditi se je, da Nemci vkljub temu še vedno niso izgubili volje za napadanje. Vsako jutro se pričenjajo napadi na ruske postojanke. Nemcem je brezdvomno na tem, da dosežejo neko črto in se tukaj ustanove v utrjenih postojankah, dokler jim nastop boljše vremena v nekaterih tednih ne dovoli večjih kretanj.

HAAG, 14. (Cenz.) »Daily Chronicle« poroča iz Petrograda: Tu pričakujejo nemškega protinapada iz Mlawe v smeri proti Ciechanowemu in Prasniku. Verjetno je, da bo vplivalo to na ofenzivne operacije na južnem Poljskem.

BEROLIN, 14. (Cenz.) »Daily Telegraph« javlja iz Petrograda, da ni nikakega dvoma, da Nemci slej ko prej polagajo največjo važnost na zavzetje Varšave, kar dokazujejo najboljše trajni luti boji pri Sochaczewem. Hindenburg je očitno koncentriral tamkaj znatne mase čet, ki so močnejše, nego je prvotno domneval ruski generalni štab. Nemci se bojujejo dan in noč. Dogaja se, da na raznih mestih fronte v enem samem dnevu izvrše po več nego deset naskokov.

BEROLIN, 14. (Cenz.) Vojaški kritik »Riječi« ugotavlja, kakor poroča »Berliner Tageblatt«, da je po novi grupaciji nemških čet med izlivom Bzura in Nide nastala 165 milj dolga fronta s tremi armadami, ki štejejo skupaj armadnih zborov. V kotu, ki ga tvorita Bzura in Rawka, se razvija nemški napad na desnem bregu obeh rek, ki so ju Nemci prekorčili v bližini žliva. Ko so Nemci priložnost zasedli grič, ki obvladuje reko, so napadli med Kozlowim in Sochaczewim kjer so zavzeli prvo črto ruskih zakopov. Prihodnji dan so se vsekaror morali zopet nekoliko umekniti. Rusi so predvidevali, da Nemci obnove svojo koncentracijo pred Varšavo. Pred fronto črto, ki se na severu naslanja na močvirja, se je že vnaprej napravila obrambna črta. Med Blonijami in Grodiskim, nekako na pol poti med črto Bzura—Rawka in Varšavo, bi morali Nemci, ker bi se jim s silo svojih armadnih zborov in težko artiljerijo posrečilo predreti bzursko črto, izvršiti nov napad v bitki na odprtem polju, preden bi mogli napasti varšavsko trdnjavo črto.

Razmere v Galiciji.

DUNAJ, 14. (Cenz.) Tiskovni urad poljskega vrhovnega narodnega odbora objavlja: V Posanju je mesto Rozwadow do polovice pogorelo, drugi del hiš je požarovan; komaj tisoč oseb biva v mestu. Palača knezov Lubomirskih je popolnoma oropana. Lekarna in vse trgovine so uničene. Vlada velika beda. V Niskem je ostalo komaj kakih 12 hiš nepoškodovanih. Cerkev, palača grofov Ressurgnierjev, pivovarna, parna žaga in lekarna so v razvalinah. Od inteligence ni nikogar v mestu. Raclawice, Wolina, Nowawies, Borowina, Plawo, Rudniki, Ulanow so po treh četrtinah zgoreli. Razmeroma malo so trpeli: Tarnobrzeg in Dzikow, toda tudi tam je velika beda. Ker zdravnikov ni in so lekarne razdejane, trpi prebivalstvo v zdravstvenem oziru. Griža in kolera razsajata strahovito, umrlost raste vidno. V Rzeszow in Jaslo je dovoz živin nemogoč. Sanok in Rymanow sta v razvalinah.

Boji v Karpatih.

BUDIMPEŠTA 14. (Cenz.) Z bojišča se poroča: Ob severni meji unške županije smo izvršili nočni napad. Napredovali smo z bajonetnim naskokom. Z leve strani smo porinili ruski bok proti Volosati. Čuje se neprestano silno gromenje topov.

BUDIMPEŠTA 14. (Cenz.) »Az Est« poroča iz Ungara: Po semkaj došlih vesteh se je del v dolini reke Unga prodrla sovražnika umeknil proti Uzsoku. Zaradi strahovitega vremena so morali topove prevahati z volovsko uprejo. Verjetni vzrok tega dolnega umika je pač v tem, da se Rusi boje prodiranja naših čet v zemlinski in beseški županiji. Vendar pa imaj Unsko dolino zasedeno še nad-je z neznanimi močmi in sicer med Malometrom in Uzsokom, da vzdrže zvezo z Lyutsko dolino. Naš oklopi vlak je včeraj prodril do Czovitosa, ne da bi bil ad na sovražnika. Ruske patrulje prihajajo, a ne ponači v obično, ob zori pa se zopet umikajo.

BUDIMPEŠTA 14. (Cenz.) Naenkrat nastopil hudi mraz je ugoden za operacije naših čet. Med Uzsokom in Malometrom divjajo snežni viharji. Naše predstrahe nahajajo pogostoma zmrznjene Ruse.

Rusi v Bukovini.

BUDIMPEŠTA, 14. (Cenz.) »Az Est« poroča iz Bistrice: Glavni momenti ruskega prodiranja v Bukovini do Pozsorite, kjer stoji sedaj že šest dni, so bili sledeči:

24. decembra se je že čutilo sovražniško gibanje in prihajale so vesti, da so Rusom prispela nova znatna ojačenja. Sovražne čete so se 25. decembra vzdignile iz taborišča in so se pojavile 27. pred mestom Seretom. Neki trenski poročnik je neposredno pred mestom s šestimi vojniki na občudovanja vreden način zadrževal Ruse pol dneva. Ta čas je zadostoval za izpraznjenje mesta.

28. so obstreljevali Rusi Radauz z vseh strani. Od Radauza so Rusi 31. decembra prodrli do Hatne, ki so jo zasedli. Tu so zasegli še zadnji železniški vlak, s katerim se bi bil med drugimi moral odpeljati tudi neki državni uradnik z raznimi vrednostmi. Uradnik je mogel neopazeno skočiti z vlaka in je srečno rešil vse vrednosti. Strojevodja je napravil lokomotivo neuporabno, preden so jo zasegli Rusi.

1. januarja so Rusi zasedli Parhucz, kmalu nato Sučavo, potem Teodoresti in Vamo. 2. januarja je druga ruska kolona zasedla v Moldavi ležeči Frasin, kjer so naše čete zadrževale sovražnika dva dni. Toľiko je bilo namreč potrebno, da se je mogel izprazniti Kimpolung, kamor so prišli Rusi 5. januarja. Dan nato so potem zasedli Pozsarito. Od tedaj pa Rusi niso mogli prodrati niti korak dalje.

Proti obrekovanju Nemčije glede nje postojanja z ujetniki.

FRANKFURT ob M. 14. (Kor.) »Frankfurter Zeitung« pišejo iz Berolina: Casotisi so javili opetono, da so bili francoski ujeti vojniki v veri, da bodo ustreljeni. Vemo, da je mnogo ujetih Francozov — ranjenecv in neranjenecv — v prvi minuti razgovora p aševalo v strahu, ali jih se ali ustrelje, ali pa, kedaj da se to zgodi? Ni dvoma, da so bili uverjeni, da jih čaka ta usoda, a potem so srečni, ko vedo, da je bila ta domneva nemišelnost in če se morejo prepričati o nasprotnem ež po postojanju nasproti njim. Pred dlje časa se je doznalo, da je neka n redba generala Joffrea javila vojski, da Nemci streljajo ujetnike. Neznano nam je, kako je mogel general Joffre priti do take vere. Ne moremo misliti drugega, nego, da tako malo pozna

Nemčijo, da more verovati tudi v tako blaznovit, ali pa da je vedoma širil neresnico, da bi tako s pogumom obupa jačil francosko vojsko. Težko je eno kakor drugo. Na vsak način pa je gotovo, da se v francoski vojski — kakor je soditi po marsikaterih izjavah v listih — torej v narodu, ki se poraša s svojo inteligenco, razširjajo o vojeva ju nemške vojke bajke, v katere ne verujejo niti na analfabetih še bogatejši zavetniki Francije, Srbi, Črnogorci in Rusi, da niti ne govorimo o drugobarnih ljudstvih — pomočnikih.

Kako se ta na Francoskem razširjena laž strinja z dejstvom, ki Francozom gotovo ni neznan, da namreč okoli 300.000 Francozov živi v nemškem ujetništvu — to je uganjka, ki jo stavlja ta vojna, vojena z nenavadnimi sredstvi laži, obrekovanja in prevare.

Eno pa je gotovo: vojskovodstvo, vlada, ki namenoma in vedoma razširja grozotno vest, da Nemci streljajo ujetnike, je izgubila vsako pravico do objektivnosti in verodostojnosti. To velja tudi o takozvanem preiskovalnem poročilu, ki je je objavil francoski ministri predsednik Viviani in ki ni — v obliki enketke z zapriseženimi izpovedbami o kršenju človeških pravic po Nemcih — pač nič drugega, nego vrsta najnižjih in neosnovanih obrekovanj — dejstev. Dogodki te vojne dokazujejo, da nobena armada na svetu ne kaže tako idealnega vojskega duha, tako visoke naobrazbe in stroge discipline, kakor jih kaže naša vojska; ter da se vojni zakoni, ki preprečujejo rop, umor, plenjenje in prilasčanje tudi listi, nikjer ne izvajajo tako pošteno in strogo, kakor v nemški vojski. Zato se ne treba niti spuščati v splošne laži in obrekovanja, ki jih vsebuje poročilo takozvane preiskovalne komisije Vivianija.

Članek se obrača proti razsodbam, ki so se izrekle na Franc skem proti nemškim sanitetnim osebam in patroljam nemških kirurških častnikov, ter zaključuje: Zato je res, da se more narodu in vladi, ki dopušta ata taka dejanja odrekat vsaka pravica do splošnih obdolževanj in obrekovanj nemškega vojskovodstva.

Zaplenjene ladje.

LONDON, 14. (Kor.) Admiraliteta je zaplenila število zajetih ladij, da jih porabi kot vozila ob obrežju, menda za prevažanje oglja v London.

Potopljena nemška ladja.

AMSTERDAM, 14. (Kor.) »Telegraaf« poroča iz Melbourneja, da je neka avstralska vojna ladja dne 8. t. m. pogreznila nemški parnik »Eleonore Woermann«. — Vsa posadka je bila rešena.

Pripravljeni mine.

AMSTERDAM, 14. (Kor.) »Hot Nieuws van dem Dag« javlja iz Haaga: Od 9. t. m. dalje je bilo pripravljenih na obrežje skupno 33 min.

Parnik »Queen Deven« se potopil.

LONDON 14. (Kor.) Ribiški parnik iz Lowestorta »Queen Deven« se je potopil. Domneva se, da je zadel ob mino.

Severoameriški senat.

WASHINGTON 14. (K.) Senat je sprejel od senatorja Lodgeja podano resolucijo, v kateri se prosi vojnega tajnika, da naj predloži senatu od generalnega štaba pred izbruhom evropske vojne izdelane proračune, glasom katerih je pripravljena mobilna vojska 460.000 mož in zanjo potrebna municija ter da naj istočasno objavi municijo, ki je bila dne 1. januarja na razpolago.

Položaj na Balkanu.

KOLIN, 14. (Cenz.) Sofijski dopisnik lista »Kölnische Zeitung« brzojavlja: Vodilno bolgarsko mesto se ne strinja z mnenjem, da je neposredno pričakovati, da se raztegne vojna na balkanske dežele. Vse odločitve so slej ko prej odvisne od vojnih uspehov na velikih bojiščih. Rumunska namerava proti koncu meseca januarja zvišati stanje čet. Na Bolgarskem se še ni odločilo o vpoklicanju rezerv.

PARIZ, 14. (Cenz.) »Temps« poroča iz Bukarešta: Vojna uprava je tri razrede rezerv vpoklicala za 25. januarja. Trije ostali letniki se vpokličejo teden pozneje.

Genaljev v Rimu.

RIM 14. (Kor.) Kakor javlja »Tribuna«, je došel v Rim prejšnji bolgarski minister za zunanje stvari Genaljev.

Barska vsaja.

BEROLIN, 14. (Cenz.) Kakor doznava roterdamski trgovci od svojih londonskih trgovskih prijateljev, je prispela v Bloem-

fontein vest, da se pojavljajo močni burski oddelki ob železniški progi med Matfekingom in Bryburgom. Tudi v zapadnem Griqualandu so ugotovili burske čete, ki se pomikajo proti severu.

Potres v Italiji.

SORA 14. (Kor.) Dospeli so semkaj številni oddelki pehotnih, ženijskih in artiljerijskih čet, kakor tudi karabinerjev. Niso še porušene vse hiše mesta, toda vse, ki še stoji, so v nevarnosti, da se zrušijo. Zato so jih morali izprazniti. Dostelj so izvlekli 450 mrtvih trupel. Tudi veliko število ranjenecv je spravljeno na varno. Namestili so jih v barakah, kjer jih negujejo. Med preživele so razdelili kruha in drugih živil v obliki meri. Rešilna dela vodijo vojaške in občinske oblasti.

RIM 14. (Kor.) Papež je obiskal danes popoldne v bolnišnici Santa Marta v bližini Vatikana nastanjenega, povodom potresa poškodovane osebe. Svetega očeta so spremljali: kardinala Gasparri in Mery de Val, msgr. Debisogni, upravitelj cerkve sv. Petra in njegov tajnik.

»Concordia« je izdala posebno izdajo, v kateri je rečeno: Ob 2.30 popoldne je zapustil papež Vatikan in se je podal v lazaret Santa Marta, kjer je nameščenih nad 100 po potresu poškodovanih oseb. Njegova svetost se je razgovarjal z rodbinami, dal si je opisati podrobnosti katastrofe ter je vsem govoril besede tolažbe in zaupanja. Na to je sv. oče delil darove.

Papež se je povrnil, ne da bi bil porabil izhod. Šel je skozi notranji prehod, ki vodi skzi cerkev sv. Petra iz hospitala v Vatikan. Vrata bazilike so bila skrbno zaprta. Varnostno službo je oskrboval redarstveni kom sar mestnega dela Borgo.

AVEZZANO, 14. (Kor.) Kraj je ogledal vse porušene zgradbe in je bil navzroč pri reševu nem delovanju. Bodril je rešence in poškodovance in je vzpodbudil vojske, naj podvoje prizadevanja za osvoboditev zasutih. Kraj je tudi osebno ukrenil nekatere odredbe glede pomoči. Ob 6. uri 40 m. je kraj odpotoval v Rim.

RIM, 14. (Kor.) Po prvih cenitvah utegne skupno število žrtev potresne katastrofe znašati 23.000—25.000.

Na consulto je prišlo več veleposlanikov in poslanikov, da povodom potresne katastrofe ministru za zunanje stvari izrazijo svoje sočutje.

AVEZZANO, 14. (Kor.) Dospelo je semkaj veliko število zdravnikov, da ob podpori čet postavijo bolnišnice.

Če tudi se reševalno delo vrši z veliko vneto, vendar napreduje in je največjih težavah, ker male ruševine in mase prahu delajo ovire.

Pod razvalinami dekliskega liceja je pokopanih 150 učenk. Rimski gasilci delajo z največjo požrtvovalnostjo, ali dostelj so mogli spraviti izpod razvalin le eno živo in dve mrtvi dekletki. Ko je nastopila tema, so bili rešilni po zkusi še težavnejši. Vendar se na daljujejo ob svitu bakelj.

Ceste v mestu so popolnoma izgubile; le glavna cesta je ostala nezasa.

RIM, 14. (Kor.) Povrniti se iz Avezzana je imel kralj že na k lodvoru razgovor s funkcionarji, došli mi k sprejemu; tako z državnim podnikom v ministru za notranje stvari, Celezio. Kralj je odredil, da se en dvorni viak stavi na razpolago za prevažanje težko ranjenih.

Tekom noči je dospelo z dvornim vlakom 40 težko poškodovanih, od katerih so trije že med vožnjo podlegli po-kodbam.

AVEZZANO 14. (Kor.) Mi ister za javna dela Cinfelli je malo pred dnodom k alja dospel semkaj in je imel še v dvornem vlaklu pogovor s kraljom, ki je s svoje strani malo poprej pozval k sebi semkaj došle poslanice Bisolatija, Chiaraviglio in Cellija. Po odhodu kralja je ukrenil minister primerne odredbe glede pomožnik akcij toliko za Avezzano kolikor z vasi v okolišju, iz katerih še vedno prihajajo resna poročila.

Minister, ki prenočuje v vlaklu, začne jutri z ogledovanjem vse prizadete krajin.

Papež zapustil Vatikan.

RIM, 14. (Kor.) »Osservatore Romano« piše: Ko je šel obiskat papeški hospic Santa Marta, je sveti oče šel po Raffaelovih loggiah, sala ducale, sala reale, svetotajstvenih stonjpalch v baziliko in od tam po kanoniki cerkve sv. Petra v hospic.

Casopisje povprašuje, ali je papež s tem obiskom hospica zapustil Vatikan.

»Tribuna« piše: Papež je zapustil Vatikan, toda samo, da po svojem lastnem svetu gre na kraj, ki še pripada posesti svete stolice.

»Giornale d'Italia« meni, da dogodek ni brezpomemben. List se spominja potres-

ne katastrofe v Kalabriji. Tedanji papež Pij X. ni obiskal ranjenecv v hospicu Santa Marta; prišel je tja samo kardinal državni tajnik. List izjavlja, da more biti izključeno ali negotovo, da bi bil papež zapustil Vatikan. Dejstvo pa je, da se papež v svoji milosrčnosti ni oziral na razne juristične in politične nazore.

Čestitke obeh ogrskih zbornic in vlade cesarju povodom novega leta.

BUDIMPEŠTA, 14. (Poročilo ogrske brzojavne dopisovalne pisarne.) Povodom novega leta je ministriški predsednik grof Tisza odposlal Njegovemu veličanstvu cesarju brzojavko, v kateri izreka v imenu obeh zbornic državnega zbora in v imenu vlade homofilne čestitke Njegovemu Veličanstvu in najvišji cesarski hiši.

Njegovo Veličanstvo je blagovolilo odgovoriti na to z nastopno brzojavko:

Z odkritosrčno ljubeznijo sem sprejel čestitke mojega ogrskega ministristva in obeh zbornic državnega zbora, ki ste mi jih predložili vi, navdani z zvestobo, izkazano v viharjih sedanosti.

Vračam prisrčne čestitke najtopleje iz globine srca in delim z vami zaupanje v božjo previdnost, da junaški boj za našo pravično stvar zagotovi bodočo srečo in zmagovit razvoj naših narodov.

Fran Josip.

Papežev nuncij v avdijenci.

DUNAJ, 15. (Kor.) Cesar je sprejel dopolne apostolskega nuncija nadškofa msgr. conte Scapinellija v Schönbrunnu v daljši posebni avdijenci.

Varšava-Ivanogorod.

Okrog slavne Varšave, prestolice poljske, malo kilometrov proč od mesta, divja že cele tedne ljut boj med nemškimi in ruskimi masami. Da je Varšava lepo in veliko mesto, je znano. Za Poljake je ne samo lepo mesto, ampak tudi najslavnejših tradicij. To dobro vedo Rusi in Nemci in zato si oboji prizadevajo z vso močjo, da Varšavo dobé, oziroma obdržé.

Lahkega dela nemška armada okoli Varšave ne bo imela. Utrdbe varšavske so bile že v miru velike in silne, a sedaj za časa vojne so imeli Rusi dovolj prilike, da stalne in poljske utrdbne na kilometre daleč napravijo na novo in stare poplačajo. Ravnotako so imeli Rusi dovolj časa, da mesto preskrbe dovoljno z živežem in da polagoma, če se pokaže potreba, iz mesta civilno prebivalstvo odstranijo v notranost dežele.

Pri vseh modernih utrdbah sega zunanji trdnjavski pas navadno tako daleč, da za mesto samo ni velike nevarnosti. Koliko trdnjavskih pasov z močnimi forti kot središči ima Varšava, tega seveda ne vemo. Za mesto samo bi bila gotovo velika in nenadomestna škoda, če bi slavni spomeniki poljske minulosti preveč trpeli; to se pa skoraj gotovo ne zgodi, ker v slučaju da sovražnik prodre že tako daleč, da bodo padale granate tudi iz lažjih topov na varšavske ulice, Rusi gotovo odjerejajo. — Glavna stvar pri trdnjavski pasovi. Če padejo ti, je izgubljeno tudi mesto.

Varšava pa ni zavarovana samo s trdnjavskimi pasovi, ampak še na drug način. Ozemlje, ki je obsegaio utrdbne, se razprostira daleč naokoli in oblegovalna vojska mora zavzeti naravnost ogromen krog okoli mesta. Za cerniranje Varšave je pa potrebno dvoje. Prvič treba imeti dovolj moštva. Tega je treba toľiko, da lahko trdnjavo obkoli in pa da se ostali del še vedno lahko upira vsakemu pritisku od strani mase ruske armade, ki se potegne nekolkto nazaj. Če nima oblegovalec toľiko moštva na razpolago, pride lahko med dva ognja, ker toľiko številna je ruska armada še vedno, da vsa vojska ne pojde v Varšavo branit mesta. Poleg dovoljinega števila vojakov pa je treba zavzeti še desni in levi varšavski bok, ki nikakor ni slab — namreč trdnjavi Novi-Georgievsk in Ivanogorod. Dokler ne padeta ta dva kraja v naše roke, je vsako obleganje Varšave samo zelo nevaren poizkus, kakor kaže en sam pogled na zemljevid.

Rekli smo že, da ima padec Varšave mnogo večji političen in moralen pomen, nego pa čisto vojaški, dasi tudi ti zadnji ozirni niso prav brez vse vrednosti. Varšava je veliko mesto, kjer bi bila nastanitev velikih delov armade vsaj za nekaj časa mogoča, da se zopet popolnoma okrepe in urede. Ravno tako prihaja v poštev kot velika etapna postaja, kjer se križa število železnice in največjih cest, ki se stekajo tam iz Prusije in Avstrije. Vse te koristi pa zdaleka niso toľike, kakor je posest železnice Varšava—Ivanogorod (Demblin) in zato je ravno na tej črti ruski od-

por najhujši, ker Rusi sami predobro vedo, kakšnega pomena je zanje ta železnica.

Na omenjeni železnici namreč Rusi lahko vedno neopaženo rokirajo svoje armadne zbornice, kakor se jim zljublja. Danes, recimo, stoji pred Varšavo 10 zborov in pred Ivangorodom 5 — v malo dneh je razmerje ravno obratno. Če naši letalci in naše patrulje javljajo moč sovražnika na tem ali onem mestu z gotovimi številkami, morejo Rusi v kratkem času razmerje popolnoma izpremeniti. Odtod vedno nova postavljana četa! Če pa enkrat ta železnica pade, je stvar drugačna: potem bi bilo Rusom težko, moč svojih postojank poljubno izpreminjati; določeno število njihovih armadnih zborov bi na tem ali onem kraju ostalo (oziroma se ne bi moglo neopaženo izpreminjati) in naše vodstvo bi z veliko sigurnostjo lahko računalo natančno z nasprotno močjo, kar je seveda za vsako poveljstvo neprecenljivo, celo odločilno vrednosti.

Prednost in velika vrednost te železnice v vojaškem oziru ni nikakoli tajnost — vsak lahko na karti zasleduje njen tek in vidi, kako je Rusom lahko pošiljati svoje čete po potrebi. Zato je bolj na sedanjih frontah tako hud, zato Rusi s tako silo pritiskajo proti Nidi, da rešijo ne samo Ivangorod, ampak predvsem ono neprecenljivo železnico, na katero se opira velika večina vseh njihovih strateških in taktičnih potez. Zato so Rusi tudi zgradili to železnico za Vislo, tako, da še velika reka (poleg lastne armade) varuje in čuva dostop do te velevažne strateške železnice, katere vrednost gotovo dobro pozna tudi naše poveljstvo.

No, četudi danes ali jutri pade varšavsko-ivangorodska železnica, vendar ne bi bilo še rečeno, da je nasprotnik vsled tega že u ni č e n. Ta črta je šele prva, tako imenovana vnanja linija. Tej sledi druga, prvi vzporedna (Kovno—Brest—Litewsk itd.) Šele padec n o t r a n j e črte omogoča v Rusijo prodirajočim armadam pot v Rusijo samo; vse, kar leži pred notranjo črto, je samo Poljska, ne Rusija.

Oklopni avtomobil.

V ameriškem strokovnem listu »The Automobile« priobčujeta pariška korespondenta Bradley in Rowley svoja izvajanja o uporabi avtomobilov v vojni.

Oklopni avtomobil, ki so oboroženi s strojnimi puškami in vozovi za prevažanje, ki imajo oklope, spadajo dandanes med najvažnejša bojna sredstva. Zvezne armade so jih imele ob izbruhu vojne jako malo. Čeprav so v Franciji že v mirovnem času zelo intenzivno razpravljali o vprašanju oklopnih avtomobilov in je bil zgrajen tudi že jako močan model, je Francija ob izbruhu vojne razpolagala le s par oklopnimi avtomobili. Obrabala se je preveč pozornost na prevažanje topov z avtomobili. Za prevažanje 15.2 cm topov so se vporabljali bencinski motorji, mesto vzprežnih vozov. V Angliji so na polju oklopnih avtomobilov storili še dosti manj. Z ozirom na njih veliko važnost v sedanjih vojni pa se je seveda s strašnimi napori storilo sedaj vse, kar se je poprej zamudilo. Natančnih številk seveda ni mogoče vedeti; lahko pa se reče, da je bilo napravljeno na stotine avtomobilov s topovi in jeklenimi oklopi. Na oklopne avtomobile se je polagala celo tako velika važnost, da so dobili nekateri oficirji iz Anglije in sicer ne po normalnih službenih potih, več topov, ki so bili že kar prirejeni za položitev v avtomobile. Angleške in francoske mornariške brigade imajo sedaj vse polno oklopnih avtomobilov.

O kakem enotnem modelu pri novih oklopnih avtomobilih seveda ne more biti govora. Vporabljajo se težki vozovi, ki so podobni skoro oklopnim hišici, tako da so voditelji, vozna kolesa in tudi streha zavarovali. Na strehi je pripravljen poseben oklopni stolpič za top. Eksistirajo pa seveda tudi navadni tovorni vozovi, ki imajo ob straneh oklopne plošče. Sploh bi morali imeti vsi vozovi, ki se vporabljajo na fronti, vsaj deloma oklope, posebno za voznike. Veliko število avtomobilov, ki so bili poprej nezavarovani, je dobilo močne oklope, da so bolj odporni. Ore namreč predvsem zato, da se zavaruje voz pred puškami in šrapnelnimi krogli. Najvažnejše je seveda varstvo voznika. V mnogih slučajih so napravljene na obeh straneh voznika do višine glave močne jeklene plošče, ki nudijo dovolj varstva proti eventualnim napadom od strani. Sovražnik mora namreč vedno gledati nato, da zadene v prvi vrsti voznika. Če se posreči, raniti ga ali ubiti, potem ni več težko polastiti se tudi oficirjev, ki se nahajajo morda v vozu. Pri še bolj izdelanih vozovih se nahaja tak oklop sploh na celi strani voza. Stene so tako visoke, da so glave oseb, ki se nahajajo v vozu, popolnoma skrite. Izvrstno razdeljevanje in prevažanje provijanta pri zaveznikih olajšuje predvsem tovorni avtomobil, ki vozijo od enega kraja do drugega in se pečejo pogosto čisto do strelskih jarkov. V Nemčiji je izveden sistem obojestranske zveze še popolnejše in še v večjem štilu kakor pri zaveznikih. Kakor se govori, se nahaja tamkaj na tisoče avtomobilov, ki so vsak trenutek pripravljene, da pripravijo nadomestilo za nesposobna vozila. Število težko poškodovanih avtomobilov je razmeroma zelo majhno. Prodiranje Nemcev skozi Belgijo je bila ena najhitrejših vojaških operacij, kar jih pozna zgodovina iz vseh vojn. Izvršilo se je z velikanskim razvijanjem linije in sicer vedno pred očmi napadajočega in dobro zavarovanega sovražnika. Katero čudovito sredstvo pa je bilo, ki je omogočilo Nemcem tako naglo in uspešno prodiranje.

Kako bi se mogla ta velikanska armada, ki je imela svoje glavno oporišče v Luksemburgu, s tako silo vreči proti severozapadni Franciji in prodrati celo do Pariza. Kdo je skrbel za zveze med posameznimi armadami? Odgovor: avtomobil.

Pisma z bojišča.

Piše stotnik J., poveljnik kolesarske stotnije.

Stotnik J., naš rojak, nam je doposlal stedeči zanimivi dopis s severnega bojišča:

Sedaj, ko smo že 20 ur pod streho in smo se naspali, čutimo, kaj smo storili zadnjih osem dni, kake muke in težave smo pretrpeli: komaj moremo stegovati ude. Vse boli, vsak kašlja, marsikatero je bilo treba oddati v bolnico. Če imamo par minut časa, jih prespimo. Z vseh strani nam prihajajo čestitke za naše zadnje vspelle, več naših fantov je bilo danes, na novega leta dan, odlikovanih.

Sodelovali smo sedem dni in sedem noči v bitki na važnem mestu. Zakopali smo se v bližini neke graščine. Strelski jarki! Da, koliko bi mogli povedati ti zakopi o veselju in trpljenju. Tam je čuti lok in smeh, kritiziranje, pohvalo in groji, dovtip in resno besedo. Le tedaj, ko so težki sovražni topovi pošiljali na nas svoje petnajstcentimeterske granate, je bilo vse tiho, strahotno tiho, dokler ni odjeknila eksplozija; potem pa se je zopet pričelo streljanje s puškami in strojnimi puškami.

Zakope si je uredil vsakdo po svojem lastnem okusu in spretnosti. Posebno ponoči, ko sovražnik ne more zavedati tako dobro, se izpolnjujejo in opremljajo zakopi. Napravljajo se strehe, ki varujejo pred šrapneli, prinaša se slama, listje, da se pokrijejo tla. Napravljajo se sedišča in vdolbine za municijo, in na naravnost umeten način se postavljajo mostovi, ki varujejo, da se ne vidi kajenje in našizgajanje cigaret. Zakopi častnikov so še udobnejši. Večji so, da omogočajo pregled moštva. Sluga je v vojni vedno pri svojem gospodarju. Potemtakem sta dva, ki kopljeta z lopato, in imata nahrbtnik z oedejo in »fresalijami«, oziroma njihovimi ostanki. Moji gospodje so rekvirirali celo žimnice in preproge. Spretni vojaki znajo uporabiti vse in po petih mesecih vojne postane človek že zelo spreten. V mirnih časih, ob lepem vremenu bi nas pač marsikateri razvajenec zavidal za naše zakope.

Med seboj označujemo bivališče častnika samo »Vila O.« ali »Vila Leutnant«. Z ozadjem je človek zvezan s telefonom, da se more orijentirati o položaju, da daje orijentacije. Nekako na desnem krilu je vodil v kljukasti črti prekop v grajski park. Po teh prekopih so nosili vojaki uboge ranjence v ozadje. Vsa druga občevaranja — izvzemši povelja in sporočila — so se vršila ponoči. Častniki smo se posečali in pogoščevali medsebojno. Tretji dan pa že ni bilo ničesar za pogoščevanje; mislili smo, da nas nadomeste drugi in smo použili vse, kar smo imeli. Tobak nam je posel.

Doslej se čuje povest o zakopih prav lepo. Sedaj pa prihajajo njihove senčnate stvari. Rusi stoje, oziroma so zakopani 750 korakov daleč od roba mesta. Streljajo neprestano podnevi in ponoči. Njihovi topovi so nameščeni za mestom. Bombardirajo pogostoma in enakomerno. Preden nas napadajo, prihajajo najprej s silnim artiljerijskim ognjem. Nekaj težkih šrapnelov, ki so kakih 30 korakov za nami eksplodirali v grajskem parku, je napravilo prav tak vtisk, kakor bi kak gorila otrsela jabolka z ogromne jablani.

Rusi nas smatrajo za sladkosnedeže in nas zavidajo za našo menažo. Domišljajo si, da vsak dan supiramo, ko se zmrachi; zaradi česar potresajo v tem času vso fronto s svojimi šrapneli in granatami. Zato sem raje videl, da je moja stotnija trpela lakoto, nego da bi imel zaradi enega čaja morda velike izgube. Jedli smo torej, dokler smo jih imeli, rajši mrzle ali zmrznjene konzerve in brez kruha.

Prve dni smo pridno patrolirali v mesto, ki še ni bilo močno zasedeno. Veliko podčastnikov se je odlikovalo ob takih prilikah. Pri nekem takem patroliranju je moj podlovec D. s samo tremi možmi ujel sedem Rusov, ko jih je prej še šest postrelil. Zal pa je ob nekem takim drznem podjetju padel tudi nabuduji poročnik T. Ruska pozicija je postajala vedno močnejša. Streljali so vedno silnejše, posebno ponoči, da bi nas izmučili z bedenjem. Mi smo pa le vzdržali.

Ze dolgo nam je strahovito nagajalo vreme. Ze prve dni je deževalo in snežilo. Imeli smo torej večinoma mrzlo, mokro vreme. V zakopih je bilo večkrat po 20 do 30 centimetrov vode. To je bilo grozno, a vkljub temu smo vendar vzdržali, radi in hrabro. V rojni črti sem večkrat dal razdeliti letake, v katerih sem izpodbujal moštvo, naj vztraja. In vztrajali so. Nekega večera so nas iz taktičnih vzrokov pregrupirali. V tem so Rusi, ki niso izpoznali naše zvijače, zasedli naše prej-

šnje položaje in tudi graščino. Ko smo v novi črti popolnili municijo in prejeli hrano, smo se odločili, da napademo Ruse, in tako se je tudi zgodilo. (Konec prihodnjic.)

Domače vesti.

Preseljevanje rodbinskih pripadnikov v poklicanih domačih vojakov. Ministrstvo notranjih stvari naznanja, da dovoljuje avstrijske državne in bosenske deželne železnice rodbinskim pripadnikom v poklicanih domačih vojakov, ki so ostali brez življenjskih sredstev, za preselitev njihovega imetja v njihove domače kraje izredno nizko, režijsko prevoznino 2 vin. za 100 kj in 1 km; pri čemer pa ostane v veljavi minimalna postavka 8 vin. za 100 kg. Za to ugodnost pa se mora prositi potom občine, v kateri bivajo dotičniki. Ista ugodnost se izjemoma dovoljuje tudi za druge kraje, ne samo domače, če bi dotičniki dokazali s potrdilom občine, v kateri bivajo, da bi se tamkaj lažje preživljali nego doma. Če pa dotičniki dokažejo, da tudi te nizke prevoznine ne zmorejo, se jim dovoli izjemoma tudi brezplačen prevoz, če jih priporoča občina, v kateri bivajo. Ne dovoljujejo se pa te ugodnosti za prevoz v vozovih za pohištvo.

Brezplačen prevoz dovoljujejo avstrijske državne železnice za tovrno odpremo premoaga, ki ga zasebniki brezplačno prepuščajo občekoristnim prehranjevalnicam, bivališčem galiških in bukovinskih ubežnikov in za druge vojnopreskrbne namene in sicer pod sledečimi pogoji: 1. Na tovrnem listu je treba že pri v sprejmi postaji pripisati pripombo: »Dar v vojnopreskrbne namene«. 2. Prevoz mora plačati prejemnik (nakazane pristojbine). 3. Pošiljatev se ne sme obremeniti s predjudimi in povzetji. 4. Pred oddajo v odajni postaji mora prejemnik predložiti železnici potrdilo politične okrajne oblasti ali pristojnega občinskega urada, da je pošiljatev namenjena brezplačno v splošno-koristne vojnopreskrbne namene, in isto dokazati tudi s tozadevno izjavo darovalca. Če se ne izpolnijo pogoji pod 1. in 3., se more doseči to ugodnost povrnitvenim potom, če zaprosi za to prejemnik in tekom 3 mesecev predloži po 4. zahtevane dokaze.

Žene za mir. Čitamo v časopisih, kako delujejo ameriške žene za mir. Kaj pa me evropske žene? Tudi me želimo, prosimo miru. Če bi izbruhnili na dan vsi vzdihli, vse molitve, vsa srčna kroprenja milijonov žena, kojih sinovi in možje so na bojišču, prepilile bi te prošnje, ti vzdihli, te molitve grmenje topov in pokanje pušk. Prodrli bi do prestola vladarjev in do poveljnikov vseh bojnih čet. A vse te srčne želje, ti globoki vzdihli, te grenke solze ostanejo med štirimi stenami, kajti malokdo kaže javno svojo potrtost, svojo srčno bol in svoje iskrene želje, da bi skoro zavladal mir. Pokazali so vsi vojskujoči se narodi Evrope, da so hrabri in junaški ter da se smrti ne boje. Padli so na bojnem polju močje iz najvišjega plemstva in močje iz najrevnejših slojev. Vsi so radi dali svoje življenje za čast svoje domovine.

Saj ta naša sveta zemlja, tako lepa, tako prostrana, ima dovolj prostora in dovolj bogastva za vse! Milijoni žena prosijo torej goreče, zaupno: »Mir, vsem narodom mir!« Če pa ga ni moglo prinesiti rojstvo izveličarjevo, naj ga prinese vsaj njegovo trpljenje in vstajenje. — Ena za neštete druge.

Mikroskopična preiskava otrobov (posevkov). Ravnateljstvo c. kr. kmet. poskuševališča v Gorici nam piše: Kdor hoče priti na sled najnavadnejšim sleparijam in kupčiji z otrobi in njihovemu onečiščenju s takimi primesami, ki so zdravju živine škodljive, naj dá dotične uzorce mikroskopično preiskati. Po ceniku, veljavnem za vsa državna poskuševališča, je določena za take preiskave pristojbina od 2 do 4 kron, ki se ravna po večjem ali manjšem delu, provzročnem po vsaki posamezni preiskavi. Da se našim živinorejcem v sedanjih težavnih časih olajša uporaba takih preiskav, je c. kr. ministrstvo za poljedelstvo, sprejemši naš predlog, z odlokom dne 25. decembra 1914 št. 47.106 pooblastilo naš zavod, da za časa vojske zniža omenjeno pristojbino na 1 (eno krono) od vsakega uzorca. Obveščujoč o tem živinorejce in one zadrage, ki se bavijo s skupnim naročevanjem kmetijskega blaga, vabimo jih, naj se prav pogostoma postrežejo te olajšave. V preiskavo je poslati uzorec, obsegajoč približno 250 gramov otrobov. Do bo spričevalo o dovršeni preiskavi imelo v spornih slučajih praktično vrednost, je potrebno, da se jemljejo uzorci na neizpodbiten način in sicer v navzočnosti dveh prič in da se takoj zapečatijo. Kadar gre za ve-

like množine blaga, naj se vzame iz vsakega vagona po en uzorec in to naj se naredi tako-le: Iz vsake desete vreče je vzeti prgišče otrobov in vse te množine je zmešati skupaj in iz skupne mešanice je vzeti uzorec, ki se takoj zapečati ter izroči ali pošlje poskuševališču. Seveda mora biti tako označen, da ga je lahko spoznati.

Vesti iz Goriške.

Tatvine. Okoli novega leta beležimo leto za leto tatvine po Goriškem. Tudi letos so se oglasili tatovi v Gorici ali dosegli so slab uspeh. Zadnji čas čujemo o tatvinah v Trzinu, pa tudi tam tatovi k sreči nimajo sreče. Udrl so bili v pisarno tovarne kavinih surogatov, katere je lastnik Matija Weber, in prevrtali so malo blagajno, v kateri so dobili samo 14 K. Velike blagajne pa se niso niti lotili.

Občini Ogled in Terzo v Furlaniji ste se obrnili na deželni odbor s prošnjo, naj nakaže potrebne svote za nadaljevanje osuševalnih del v močvirjih tam okoli v smislu zakona, svoj čas sprejeteja v goriškem deželnem zboru. Stara resnica je, da se Furlani in njihovi poslanci prav živo brigajo za procvit Furlanije ter odstranjajo vse po vrsti, kar je doslej oviralo procvitjanje Furlanije; zato je mogoče, da tudi sedaj dobijo, kar zahtevajo, dasi so težki časi in v deželnih blagajnah ni denarja v preobilici. Pred kratkim je bil odprt pri Zagraju nov krasen most, ki izborno služi Furlaniji, sedaj se poteguje za hitro pomoč glede osuševanja močvirja, dasi so v teku tudi regulacijska dela.

MALI OGLASI

se računajo po 4 stot. besedo	40
Maestno ti-kane besede so račun.	40
Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.	40

Mebilirana soba se odda takoj gospodini ali priletni ženi. — Ulica Alfi r. 17, vrata 5, prvo nad-tranje. 4016

Meblovana soba znaša, se odda takoj v največ gospodu ali gospici v ulici Commerciali št. 11, III. nadst. 4000

Odda se solatna soba z dvema posteljama v ulici Belvedere 12, vrata 15. 4115

Odsek plesnega društva »Mladenka« priredi svoj prvi ples v soboto dne 16. t. m. od 9-11 uraj v ulici Sv. Frančiška št. 2 I nad Plesalo. — bo dekoracijski in vijočni valček. 2.

A. Sbogar kovač, mehanik in elektrotehnik - z delavnico za nikliranje, posrebranje, bakranje l. t. d. l. t. d. Trst, Via Gaetano Donizetti št. 5. - Telefon št. 126, Rom. IV. Popravilj prave za točenje piva motorje na gas in benzin, sesalje, šivalne stroje, motorcikle, bicikle in izvrbuje druga dela, ki spadajo v strok. mehanikov, priprave za električno razsvetljavo, električne motorje in vzdigovalnice, električne zvonice, telefone in vsako delo elektrotehn. - Zaloge žarnic, stekel za gas in elektrike in drugih vsakovrstnih predmetov.

Mestna hranilnica ljubljanska
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica

Denarnega prometa koncem leta 1914	K 740,000,000
Vlog	44,500,000
Rezervnega zaklada	1,330,000

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po **4 1/2 %**

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo o. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane ličone domače hranilnike.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, nahuha, influenza
Kdo naj jemlje Sirolin?

- Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezninega ozdravit.
- Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
- Vodušljivi, katerim Sirolin znafno olahča nahuho.
- Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim uspehom na splošni počutek.

